

20.
5
24

1758

ORDINIS MEDICI
IN
ACADEMIA VVITTENBERGENSI
H. T.
DECANVS
GEORGIVS RVDOLPHVS
BOEHMER
PHILOS. AC MEDIC. DOCT. ANAT. ET BOTAN.
PROF. PVBL. ORDIN.
PANEGLYRIN MEDICAM
AD DIEM XVIII. MENS. AVGUST. A. R. S. CIO CO CCLVII.
INDICIT
ET
CHIRVRGIAE CVRATORVM IN VEGETABILIBVS
FELICITER INSTITVTAE VARIO MODOS
RE CENSET

Curtas, et a primo ortu, vel a morbo, aut alio infortunio mutilatas quasdam corporis humani partes, nam scilicet, labia et aures reparare, ac per apposicionem restituere, docuit chirurgia. *Ille* *Despis* haec, Medicis veteribus ^{a)} iam nota, primum a *B R A N C A*, Siculo, vel restius, ut statuit *C O R T E S I V S*, ^{b)} a *R O I A N I S*, quorum familia *Tropoae* in Calabria celebris fuit, instituta, a *C A S P A R O T A L I A C O T I O* ^{c)} perfecte descripta, ac recentiori tempore a *G A R M A N N O*, ^{d)} *S A L Z M A N N O*, ^{e)} dy-

A 2 EOIS

^{a)} Conf. *C E L S V S* L. VII. c. 9. *G A L E N V S* in *Meth. Med.* c. 16. et 18. *A E G E N E T A* Libr. VI. c. 26

^{b)} In *Miscellan. Medicinal. Decad. X.* *Messanae* 1659. fol. Dec. 3. p. 83.

^{c)} De Chirurgia Curtorum per institionem Libri II. Venetiis ap. *C A S P . B I N D A N V M* 1597. fol. cum figur. Prodit etiam ibid: edenique anno et forma ap. *R O B . M E I E T T U M*, et quis illo iam tempore rarus esset, egregia vero et eleganti doctrina abundaret, regulus fuit *F r a n c o s*. 1598. 8. Hos libros in Compendium rededit, leonesque, a *T A L I A C O T I O* primum inventas, denouo edidit *C O R T E S I V S* l. c.

^{d)} De Miraculis Mortuorum, *Dresdæ* 1709. 4. Libr. I. Tit. II. p. 83. sqq.

^{e)} In *Diss. de Chirurgia Curtorum* *Argentor.* 1713. 4.

BOIS, f) ROSENO, g) aliquisque^{h)} contra aduersarios, qui cutem cuti implantandi possibilitatem negarunt, defensa, primum certe orum regno vegetabili deberet, et ab infistione, qua

Ligno infelici felicem includere ramum i)

hori cultores docuerunt, sua cepit primordia. Ad huius enim Chirurgiae, feliciter instituendae, operationem aliquando, ast rarius, ut in restaurandis labiis et auribus, sola cutis abscessa, et a cohaerentibus partibus plane separata, adhibetur, aliquando, et in primis in narium restoratione cutanea tradux, ex humero desumpta, cum curta parte committitur, ira, ut fasciis bene applicatis, ad coalitum usque coniunctim seruetur, dein vero, carnosis partibus firmitur vnitis, surculus seu tradux reseretur, et radis illa moles, a brachio secta, in formam conuenientem efformetur. Ita maxima est, inter curtorum Chirurgiam et arborum artificiosam propagationem ac infistionem, conuenientia. k)

Variae quidem sunt infistionis huius vegetabilis species, attamen omnes ad duas optime reducendas. Vel enim id, quod inseritur, ab arbore separatum est, vel a suo trunco non auulsum, nouae arbori committitur ac implantatur. Posteriorem modum primo inuenit docuitque

COLY-

f) Quæst. Med. an Curtæ Nares ex brachio reficiendæ, Paris 1742. 4.

g) Diff. de Chirurgiae Curtorum possibilitate, Upsal. 1742. 4.

h) Conf. G. E. de FRANKENAV. Satyrae Medicae p. 501. et I. Z. PLATNERI. Chirurgia p. 379.

i) Verba sunt BEN. RAPINI Hortorum Libr. IV. vers. 117.

k) Vere, eleganter et copiose de hac comparatione differunt TALIACOTIUS I. c. Libr. I. c. 12. p. 35. lqq.

* * *

COLVSELLA, ¹⁾ ac eum Terebrationem appellavit; recentiores Ablactationem dixerunt. ²⁾ Hic iuxta arborem, quam propagare studemus, alia detruncata, ramisque spoliata ponitur; haec vel perforatur, alteriusque arboris ramulus, quem traducem vocant, a suo trunco non avulsus, per foramen traicitur; vel sinditur, surculusque delibrato cortice fissurae imprimitur; sic vivit sarmentum, cum peregrina arbore tandem coalescit et postea a sua matre separatur.

Prioris autem speciei plures sunt modi, quorum nonnulli a veteribus inuenti, alii a recentioribus excoxitati fuere. Tres recensuit **PALLADIUS**, ³⁾ scilicet:

Aut noua discreto figurunt germina libro,
Aut aliud summo robore fissa capit,
Aut virides oculos extremi gemma tumoris
Concipit, et lento stringitur vda sinu.

Id enim, quod inseritur, vel inter truncum et corticem, vel inter truncum fissum excipitur, vel denique gemma, cum exigua corticis particula delibratae parti accommodatur. Hi omnes Institutionis nomine notissimi sunt. Speciarum vero illa operatio, dum fisso trunco surculus applicatur, proprie Institutione dicitur, vbi autem per cuneum truncatae arboris corticem a ligno separamus, surculumque in plagam demergimus, In-

1) De Re Rustica Libr. V. c. 29. edit. GESNERI Lips. 1735. 4. p. 524. Conf. etiam PALLADIUS Libr. III. cap. 17. p. 916. Geoponicor. Libr. XX. edit. PETR. NEEDHAM Cantabrig. 1704. 8. Libr. IV. c. 13. p. 100. LAVRENBERGIVS de Horti cultura Libr. I. c. 23. p. 106.

2) Conf. in primis LAVRENBERGIVS I. c. Libr. I. c. 27. p. 155.

3) De Re Rustica Libr. IV. qui est de Institutione p. 1017.

foliatio,^{s)} vel Delibratio^{p)} appellatur. Ad Inoculationem vero, a qua
 Emplastratio minime differt, licet PLINIVS^{q)} contrarium afferat,
 sumitur scutula seu gemma fructiferae arboris, quae vel in denudata
 partem alterius arboris includitur, vel fistulo tantum cortice inter diducta
 vulneris labia reponitur. De his inferendi modis, canticis descriptis,^{r)}
 omnibusque horti cultoribus notissimis, haec, vel in transitu, notasse, suf-
 ficiant; Sunt vero praeter hos alii, minus visitati, et recentiori tem-
 pore iauenti, qui curiosus paullo nunc describendi erunt. Et Auricu-
 laris quidem infisionis modus, qui etiam ad digitale dicitur, primo
 commemorandus erit. Huius descriptionem, ni fallimur, primum de-
 dit Clar. PORTA, ideoque et Eius verba^{s)} hic repete licebit: Mar-
 tio mense, ex arbore, a qua fructus exoptas, novellum germen,
 pollicari crassitie, duorum pedum longitudine, laeve et nitidum
 acuta falce praecidito, et a capite usque ad imum crus corticem
 sensim ac diligenter manibus intorquebis, ut a ligno illaesis gemmis
 delibretur. Cum videbis facile a ligno, ut serpens, senecta exui, graci-
 liori parte circumcidito anulum trium digitorum longitudine, ut in
 medio constituatur gemma. Deinde ex ea arbore, cui haec infisi-
 o deli-

e) Vid. Geoponic. Libr. X. c. 76. p. 291.

p) Conf. LAURENBERGIVS L. c. Libr. I. cap. 25. p. III.

q) Histor. Nat. Libr. XVII. c. 14. et 16.

r) Conf. qui eos satis descriperant, veteres de Re Rustica scriptores, Geoponici.
 Libr. X. cap. 75. p. 289. ANT. MIZALDVS de Arborum Infistione, annexa
 Eius Historiae Hortensium Colon. 1577. 8. p. 206. seqq. IOH. HÄPT. PORTA
 in Villa Libr. IV. c. 19. p. 208. seq. et inter recentiores CHRIST. REICHARTS
 Land- und Garvenschatze, II. Theil, Erford. 1753. 8. c. 5. & 6. p. 53.

s) L. c. Libr. IV. c. 21. p. 211. Conf. etiam IOH. SIGISM. ELSHOLZI, Nie-
 angelegter Garvenschatz, Leipzig 1715, fol. p. 148.

* * *

destinabitur, eliges virgam, cui par cum tua virga sit magnitudo, et loco laeui et enodi, ubi maxime digitalis hic congruere videbitur, detruncabis, et si virga crassa erit, in quatuor partes findas, si tenuis, in tres, ac vnguis a caesura paulatim cortice denudabis eam, et illico anulum a tua virga tolles, et in surculum, iam cortice spoliatum inde, leui manus libramento deprimendo, quounque ligno illum excipiens undequaque cohaereat et anuli corticis fracturae periculum immineat, et virgae cortici sigatur. Sed ne laxitas, vel humor inter excipiens lignum et advenum coricem interficit, cortices subtiliter depresso manus sublevarunto ac leui filo circa caput religentur.

Annularem autem hanc infisionem omnino singularem quidem, non tamen a supra recensitis speciebus plane diuersam esse, sed potius cum inoculatione bene conuenire, ex data hac descriptione clare cognoscimus. In utroque enim casu nouus cortex, gemma instructus, denudato ligno adponitur, et adcrescit; modo in vera inoculatione cortex volumine minor est, vnamque gemmam gerit, in hoc autem maior corticis portio, pluribus oculis instructa, adhiberi solet. Praeter ea taediosus est in parandis eius modi fistulis labor, multoque citius, imo felicius, inoculatio, visitata encheiristi, instituitur, hinc rarissime in usum venire solet.

Datur porro alius, veteribus etiam incognitus, et priori forte seculo inventus, huius prosthesis vegetabilis modus, qui ab omnibus recensitis vere diuersus et singularis est, et facili opera, ast magno cum emolumento perficitur. Vocatur Copulatio. Legimus in veterum libris, arbores mutuo contactu inter se invicem coire et concrescere; Ita c-

to *) scribit: *Si vitis vitem contingat, viuis viriusque latus alterum praeradito oblique et inter se medullam cum medulla libro colligaro.*
 Ast haec vnionis ratio a nostra Copulatione multum differt, et quia arbores, earumque surculi non abscessi, sed cohaerentes adhuc adhibentur, potius cum terebratione vel ablactatione conuenire existimamus. Nec eius modi exempla, quae de radicibus, caulis, aliisque partibus, vel fortuito casu, vel curiosorum opera inter se coalitis, retulerunt autores, u) nec Toddapanna arbor, x) cuius rami vniuntur et concrescunt, si clavo ferreo parenti iterum affigantur; nec denique ille, ad colorem saporemque fructuum commutandum magis ingeniose excogitatus, quam utilis, nec experientia probatus, inscreendi modus, dum surculi secundum longitudinem per medullam dissecantur, et specie inter se diversi denuo colliguntur et combinantur, y) cum vera Copulatione exacte conueniant. Ita scilicet haec noua chirurgia instituitur.

Iunior arbor, quam perfectiorem reddere studes, detruncatur in certa altitudine, ita vero, ut eius summa pars ab inferiori latere sursum oblique disseccetur; sumitur dein ramulus ex alia nobiliore arbore, qui cum truncu, oblique secto, eandem habet crassitatem et formam, eodemque modo

*) De Re Rust. cap. 41.

u) Conf. IOH. DAN. MAIORIS Diff. de Planta monstrosa Gottorpensis, vbi et quaedam de Coalescentia stirpium, Schleswigae 1665. 4. Plura quoque exempla in Progr. de Plantis fasciatis Witteb. 1752. edit. p. 10. & 11. adduximus.

x) Conf. Hort. Malabar. Part. III. p. 12.

y) Varios eius modi missione medos tradididerunt veteres. Ita AFRICANVS scribit: duo diversi generis fermenta accipenda esse, eaque per medium findenda, atque ita alterum alteri adiungendum, ut oculi coincident et se mutuo coniungant, ut duo oculi quasi unus fiat. Conf. Geoponic Lib. X. c. 53. p. 275. ex PORTAE Villa Lib. IV. cap. 28. p. 220.

* * *

modo ille obliqua sectione absinditur; abscissus ita ramulus applicatur
mutilato trunco ea quidem ratione, ut vtriusque obliquus finis, id est
cortex cortici, lignum ligno et medulla medullae possit accurate com-
mitti et adhaerere, coniunctionis locus contra externas iniurias empla-
stro bene munitur. Sic intra paucas septimanas concrescunt ambo, et
separato etiam vinculo, firmissime cohaerent.

GEORGIVS HOLYCKIVS, qui An. 1678. Regiomonti primo
a se institutam fuisse hanc operationem scribit, 2) eandem quoque, ast
mutata paulo ratione, in crassioribus arboribus tentavit, eundemque felicem
eventum obtinuit. Truncum scilicet horizontaliter primo dissecut, dein
ad trium fere digitorum latitudinem eius medium sive medullam fidit,
diffissimique partem in imo latere separauit, ita quidem, ut apex trunci
scalae gradui similis euaderet, cui dein alius arboris ramus eiusdem for-
mae, eodemque efformatus modo, apponneretur, et aptissime munitus
vinculo, iungeretur.

Vtrumque nunc descriptum appositionis modum in variis arboribus
felicissimo fere semper cum eventu instituimus, priorem vero, vtpote
simpliciorem et faciliorem, posteriori praefерendum, eumque ab hori-
cultoribus frequentius, quam haec tenus factum fuit, exercendum esse,

B

existi-

2) Conf. Eius *Neu vermehrtes vierfaches Gartenbuch*, edit. Francof. 1750. 8.
cap. 10. p. 34. lq. Hoc in loco ipse fibi inventionis gloriam tribuit. Et certe
in plurimis, qui de horticultura & arborum institutione tractarunt, libris vel nullam
plane huius copulationis commemorationem vel descriptionem invenimus.
An hac ratione Sinenis arboris, Manka dictae, institutio institutatur, dubium est.
vid. STEPH. LYDOV. PACKEVSCII Diff. de varia plantarum propagatione
Lipsl. 1695. cap. 4. §. 9. Inter recentissimos autores HOLYCKI vestigia se-
culi sunt LODOV. PHIL. KRAVSIUS, in dem klugen und sorgfältigen Gartner.
Langensalza 1741. 8. cap. 40. p. 211. ET PETER GABRIEL in dem Blumen-
Küchen- und Baumgartner, Tübingen 1755. 8. cap. 9. p. 160.

* * *

existimamus. Expectationi enim nostrae semper respondebit euentus, et surculi, hoc modo appositi, omnes, non modo germinant, et increscunt, sed plerumque etiam primo anno flores atque fructus exhibere solent; Immo tantam ex eiusmodi copulatis ramulis obtinuimus fructuum copiam, ut ipsa arbor, iis sustinendis et nutriendis haud sufficiens, rabiem atque mortem inde contraxerit.

Nolumus nunc ea, quae ad selectum surculorum arborumque a) spectant, hic exponere, neque fusiores esse in recensendis omnibus illis, quae vel utriusque praeparationem concernunt, vel ad faciliorem coalitionem aliquid conferunt. b) Quae enim in genere in omni Insitione, ea etiam in hac specie, obseruari debent; modo monemus, surculos confessim inserendos, ne diuturniore mora humor internus exhauriatur et surculus exsicetur, atque ad Aequinoctium vernum, dum germinatione turgent arbores, et grauidas gemmas gestiunt, immo et Aprili mense, licet quodam modo expansis oculorum foliis, operationem instituendam esse.

Quo modo surculi, per insitionem applicati, cum suo truncu cohaerent, et concrescant, Cel. DVHAMEL c) plurimis experimentis inventi atque explicavit. In omnibus enim vidit, surculorum fibras eo in loco, vbi ille agglutinatus erat, suam directionem mutare, et confuso ordine, sibi vario modo implicatas, excurrere. Praeterea inter surculum

a) Conf. Cel. DVHAMEL, in Acad. Reg. Parif. an. 1730. et 1731. edit. Germ. Tom. VII. p. 747. et Tom. VIII. p. 163. sq. vbi plurima recensuit experimenta, quae arborum surculorumque selectum concernunt.

b) Surculos, qui inseruntur, nitidos, acutis falcibus decisos, corticem purum, nulla sui parte cicatricosum, lignumque integrum ac inuolatum esse debere, et que sunt alia, in veterum iamiam, Rei Rusticae Scriptorum, libris annotatum legimus.

c) In Acad. Reg. Parif. an. 1728. edit. Germ. Tom. VII. p. 391. sqq.

• • •

xi

lum et arborum paruum quandoque spatium inuenit, teneriori substanzia, medullae simillima, repletum. Nouam hanc enatam fabricam glandulis comparavit, creditique singularem humorum praeparationem et secretionem eo in loco fieri. Idem Celeberrimus Auctor in alia disquisitione,^{a)} in qua de modo, quo surculus arbori unitur, cui inseritur, doctissime egit, luculenter demonstrauit dissektione plurium insistarum arborum, in quibus surculorum lignum diuersi erat coloris ab ipso arborum ligno, partem arborum lignosam, si induruerit, non cum fibris lignosis separatis vel ruptis coalescere, sed ruptarum arborum coalescentiam solo cortice fieri, vel materia ex interiori arboris propullulante, haud secus ac ossium in animalibus vulnera solo mediante periostio^{e)} coeunt.

Nolumus experimentis his, omni modo curate institutis, fidem de-negare vel contradicere, attamen in ramulis, copulatione vera vnitis, dissectisque, haudquaquam ea inuenire et obseruare potuimus phaeno-mena, ita ut existimemus, alia ratione surculos copulatos, alia vero in-sitos concrescere. Arboribus enim eo in loco, vbi coniunctio facta fuit, vel perpendiculariter, vel horizontaliter dissectis ac sollicite exami-natis, nec singularem novamque fibrarum directionem, nec interposi-tam molliorem substantiam, nec denique coalescentiam solo cortice factam fuisse, deprehendimus; Vidimus potius, cortice externo calloso re-moto, lignosum corpus viriusque perfecte et ita unitum esse, ut nulla

B 2

ferre

^{a)} Conf. Acad. Reg. Paris. 1746. et Commentar. de Rebus in Scientia naturali et medicina gestis Vol. I. p. 294.

^{e)} Nonnulla contra hanc theoriam proposuit IOHANNES BENIAMIN BOEH-MER, Frater, et post mortem nobis dilectissimus, in Progr. de Ossium callo-Lipf. 1748.

ferē diuisionis nota remanferit, sed vnam et homogeneam massam re-
præsentaret; Idque in surculis, per octo septimanas tantum unitis ob-
seruauimus.

Essent forte aliae curtorum chirurgiae, in vegetabilibus instituendae
species; immo datur aliis copulationis modus, qui per triangulum
instituitur, et vulgo *das Trianguliren* dicitur, sed sufficiente proposita
exempla, ex quibus clarissime elucescit, quam bene et feliciter in plantis
haec manualis medicina exerceatur. Potius nunc ad istud negotium ex-
pediendum me conuerto, quod mihi haec qualiacunque proponendi oc-
casione dedit. Scilicet iam commemorandus est.

*Nobilissimus et Doctissimus
DN. IVLIVS CHRISTIANVS
LEMMER
Medicinae Candidatus Dignissimus*

Qui nunc ipse vitam suam, hac usque in præclaris studiis laudabiliter
etiam, modeste exponet.

*Ego, IVLIVS CHRISTIANVS LEM-
MER in lucem editus Anno MDCCXXVII.
die XXIII. Mens. Iulii Leitzkouiae, quae villa
est rustica Marchia Brandenburgica, Patre FRI-
DERICO GEORGIO ELIA LEMMERO, memora-
tae*

tae villaæ Althaus Leitzkau, ad Generosissimum
 Equitem de MUNCHHAUSEN pertinentis, Prae-
 fecto, Viro pio et industrio, Matre SOPHIA CHRI-
 STIANA e gente SCHMIDIANA. Ab his Parenti-
 bus et Experientissimo Viro IOHANNE ANDREA
 SIGISMUNDO BOETTICHERO Medic. Doct. et
 Practico Seruestano, qui matri viduae matrimo-
 nio iunctus fuit, ad optimas artes educatus, san-
 ctissimae Lutheranae Religionis praecepta et lit-
 terarum rudimenta in schola, quae Seruestae flo-
 ret, accepi; priuata simul institutione Praece-
 ptorum usus. An. 1747. Celeberrimum Collegium
 Carolino Brunswigense salutavi, inque eodem
 Clarissimos Professores Praeceptores venerarimi-
 bi licuit. Etenim in Theologia KOECHERI, in
 Anatome et Physiologia WITTII, in Politica et
 Cameralibus ZINCKII, in omni Philosophia
 SEIDLERI, in Historia SCHRODTII, Geographia

SCHV TZII, in latina ac graeca lingua REICHARDI et HEVMANNI tam publica quam priuata Collegia frequentauit; Quorum Praestantissimum Virorum in me merita publice nunc laudo et pro salute Praeceptorum pia Vota facio. His instructus subsidiis An. 1748. d. 1. Iul. ad Lipsiensium Musarum sedem accessi, a Magnifice CHRISTIO in numerum studiorum receptus, ac institutione Excellentissimorum Professorum usus. In cursu Philosophiae GOTTSCHEDIVM audiui, Anatomicis et Physiologicis Praelectionibus LUDWIGII et BOSII interfui, Materiam Medicam et Therapiam ab HEBENSTREITIO accepi, in Botanicis PLAZIVM et G. R. BOEHMERVM, Praeceptores habui, IOH. BENI. BOEHMERVM, dum viueret, in Pathologia et Semiotica audiui, in Anatome duce IANKIO me exercui, Huiusque opera in repetendis omnibus medicinae partibus usus fui.

Ita

Ita scientia et peritia instructus ad nostram Musarum sedem accessit,
 et Gratiacae nostrae Facultati desiderium suum modeste exposuit, sum-
 mosque in Arte salutari honores penitit; itaque in numerum Candidatorum
 receptus consueta subiit examina, in quibus suorum in arte nostra pro-
 fectuum, pulchra dedit specimina. Ut itaque virtutis et eruditionis
 praemia more maiorum legitime capesseret, decretum est, ut sub Prae-
 fidio *Excellentissimi et Experiensissimi Viri D. GEORGII AVGVSTI*
LANGGVTHI Chirurg. et Pathol. Prof. P. O. Facultatis Medicæ
Senioris, Fautoris et Collegae nostri honoratissimi Inauguralem Differ-
tationem de Animo Sanitatis Praefide atque Custode optimo d. xviiiz
Mens. August. publice defenderet. Ad quem solennem Actum RECETO.
REM ACADEMIAE MAGNIFICVM, ILLVSTRISSIMOS COMI-
TES, PERILLVSTRES LIBEROS BARONES, ACADEMIAS
PROCERES, FAVTORES et CIVES pro officii
nostri ratione officiosissime et humanissime
inuitamus.

P. P. Domin. XII. post Trinitatis MDCCLVIII.

EX OFFICINA GERDESIANA.

THE UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARIES
THE LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF TORONTO
1945-1946

Wittenberg, Diss., 1756-58

ULB Halle
003 608 042

3

+
SL

B.I.G.

Farbkarte #13

Black
3/Color
White

Magenta

Red

Yellow

Green

Cyan

Blue

8
7
6
5
4
3
2
1
Centimetres
Inches

1758 24
ORDINIS MEDICI
IN
ACADEMIA VVITTENBERGENSI
H. T.
DECANVS
GEORGIVS RVDOLPHVS
BOEHMER
PHILOS. AC MEDIC. DOCT. ANAT. ET BOTAN.
PROF. PVBL. ORDIN.
PANEGLYRIN MEDICAM
AD DIEM XVIII. MENS. AVGUST. A. R. S. CIC 19 CCCLVII.
INDICIT
ET
CHIRVRGIAE CVRTORVM IN VEGETABILIBVS
FELICITER INSTITVTAE VARIOUS MODOS
RE CENSET